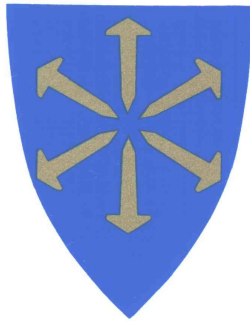

BINDAL KOMMUNE

EIERSKAPSMELDING 2016

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	4
Mål med eierskapsmeldingen	4
Oppbygging av eierskapsmeldingen	5
DEL 1 EIERSTYRING	5
Kommunens forretningsdrift	5
Motivasjon for eierskapet	5
Politisk motivert eierskap	6
Finansielt motivert eierskap	6
Aktuelle selskapsformer i kommunal forvaltning	6
Vurderinger og valg av selskapsform – konsekvenser for eierstyringen	6
Rammebetingelser for ulike selskapsformer	7
Kommunale foretak (KF)	7
Interkommunalt samarbeid (IS § 27 selskap)	9
Vertskapskommunesamarbeid, kl §§ 28 a – 28 k	10
Interkommunale selskap (IKS)	10
Aksjeselskap (AS)	13
Stiftelser	15
Eierskapspolitikk	16
Prinsipper for godt eierskap	16
Aktivt eierskap	16

Prinsipper og retningslinjer for eierskap, ledelse og selskapskontroll i Bindal kommune	17
DEL 2 NÆRMERE INFORMASJON OM OG STRATEGI FOR DE VIKTIGSTE SELSKAPENE	24
Innledning	24
Eierstrategi	24
Samlet oversikt over Bindal kommunes eierskap	26
Gjennomgang av Bindal kommunes eierinteresser	27
Aksjeselskap	27
Interkommunale selskap	37
Stiftelser	40
Andre	41
Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27	44
Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 28	47

Innledning

Mål med eierskapsmeldingen

Det er viktige verdier, interesser og samfunnsfunksjoner som blir forvaltet i kommunale selskaper og foretak. Målet med eierskapsmeldingen er å drøfte kommunen sine ulike motiver for å opprette eller å delta i selskap. Videre å få etablert viktige prinsipp og retningslinjer for kommunen sin eierstyring og rammer for utøving av eierskap i ulike selskapsformer.

Kommunen har også et kontroll- og tilsynsansvar overfor eierinteressene i selskapene. I 2004 ble det tatt inn regler om selskapskontroll i kommuneloven som gir kontrollutvalget en selvstendig rolle i forhold til eierne og selskapsledelsen.

Et vilkår for aktiv eierstyring er at det fra eier sin side er formulert forventninger, mål og strategier for selskapene. Eier sine forventninger og strategier blir utgangspunkt for selskapskontrollen og for behandling av selskapet sin drift og resultat.

Det blir foreslått en ordning med behandling av eierskapsmeldingen i kommunestyret hvert 4. år eller tidligere ved behov. En slik ordning vil utvikle kommunen som eier og klargjøre rolledelingen mellom eier og selskap.

Selskapene sine strategiske mål blir i stor grad utformet av selskapsstyrene. Derfor er det viktig at kommunestyret i Bindal overfor selskap med sterke kommunale eierinteresser aktivt definerer og revurderer motiv, mål og forventninger. Styret sin oppgave er å videreutvikle strategien og å arbeide for å realisere selskapene sine mål.

KS har utarbeidet 19 anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, sist revidert i 2014. Anbefalingene omhandler følgende tema:

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon av folkevalgte
2. Utarbeiding av eierskapsmeldinger
3. Utarbeiding og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter
4. Vurderinger og valg av selskapsform
5. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet
6. Tilsyn og kontroll
7. Eierorganets sammensetning og funksjon
8. Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter
9. Sammensetning av styret
10. Valgkomité for styreutnevning
11. Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene
12. Styresammensetning i konsernmodell
13. Oppnevning av vararepresentanter
14. Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene
15. Kjønnrepresentasjon i styrene
16. Godtgjøring og registrering av styreverv
17. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter

18. Utarbeidelse av etiske retningslinjer

19. Åpenhet og klarhet om administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak

Bindal kommune sin eierskapsmelding er systematisert etter KS sine anbefalinger, som langt på vei er lagt til grunn for de prinsipper, retningslinjer og rutiner som inngår i meldingen.

Oppbygging av eierskapsmeldingen

Denne eierskapsmeldingen har 2deler. Del 1 presenterer aktuelle selskapsformer for kommunen, felles prinsipper og strategier for en god eierstyring i de ulike selskapsformene, samt regler og prosedyrer for politisk og administrativ praktisering av eierstyringen. Del 2 omhandler selskaper og foretak som Bindal kommune eier eller deltar i.

Del 1 Eierstyring

Kommunens forretningsdrift

Motivasjon for eierskapet

Kommunene har ulike motiver for å opprette et selskap eller gå inn i en etablert selskapsordning. Det er også stor frihet til å organisere tjenestene slik en finner det formålstjenlig, enten som del av kommunen som juridisk person eller gjennom etablering av selvstendige rettssubjekt.

Det kan være mange grunner for at kommunen selv eller sammen med andre etablerer foretak eller selskaper. Det er imidlertid viktig at kommunen har et bevisst forhold til hvilket formål eierskapet skal tjene.

Formålet med eierskap innenfor privat sektor er å utvikle selskaper som skaper langsiktige verdier for sine eiere. Dette tradisjonelle resonnementet er ikke tilstrekkelig for å beskrive formålet bak offentlig eierskap. I noen offentlig eide selskaper må synet på verdiskapning utvides til ikke bare å gjelde finansiell avkastning til eierne, men også å omfatte den samfunnsmessige verdiskapning selskapene kan representere. De offentlig eide selskapene befinner seg i et grenseland mellom et bedriftsøkonomisk verdiskapningsbegrep og verdiskapning målt langs andre linjer. Dette innebærer forståelse av den doble verdiskapningens logikk – det kommunale formålet – hvilket på den ene siden betyr at virksomhetens inntekter skal overstige kostnadene (bedriftsøkonomisk perspektiv), og på den andre siden at virksomhetens nytte skal overstige kostnadene med å produsere denne nytten (samfunnsøkonomisk perspektiv).

Det er en rekke fordeler ved å spesifisere formålet nærmere i en eierstrategi:

- Klare mål gjør det lettere å vurdere selskapenes økonomiske og samfunnsmessige resultater.
- Bedre kommuniserte mål gjennom en eierstrategi vil forenkle selskapenes strategiarbeid.
- Kommunens kapital i selskapene har en alternativ anvendelse. Presis målgivelse og etterfølgende kommunal vurdering av måloppnåelsen vil gi bedre informasjon om kostnader og gevinster med det kommunale eierskapet.
- En klargjøring av målene kan bidra positivt til et bedre kommunalt eierskap.

En kan ha to hovedformål med eierskapet; politisk eller finansielt. En kan også ha en blanding av disse formålene.

Politisk motivert eierskap

- Driften kan være lovpålagt eller utgjør kommunale kjerneoppgaver
- Motivet for selskapsdannelsen kan være
  - effektivisere tjenesteproduksjonen
  - ønske om bedre samfunnsøkonomiske resultater
  - binde regionen tettere sammen
- Er i begrenset grad underlagt ordinære avkastningskrav

Finansielt motivert eierskap

- Selskap som er markedsekspontert
- Motivet er muligheter for økonomisk utbytte av innskutt kapital og begrenset økonomisk ansvar
- Selskapene som er finansielt motivert for kommunen er organisert som aksjeselskap

Et slikt skille på motivasjon kan gi rammer for arbeidet med å utvikle eierstrategi for det enkelte selskap og vil kunne påvirke de hensyn som man tar ved sammensetning av styrene. Det er imidlertid ikke alltid like lett å foreta denne inndelingen, da de fleste selskaper har sammensatte mål og hvor motivasjonen delvis har vært finansielt motivert og delvis politisk.

Aktuelle selskapsformer i kommunal forvaltning

Vurderinger og valg av selskapsform – konsekvenser for eierstyringen

Bakgrunnen for å tenke gjennom og deretter velge å etablere et foretak eller selskap, eller gå inn som medeier eller deltaker sammen med andre kan være svært ulike.

For eksempel er det i forbindelse med etablering av kommunale foretak ofte hensyn til muligheter for mer forretningsmessig drift, konkurranseforholdene for virksomheten, og muligheter for økt konkurranse kvalifisering som ligger til grunn.

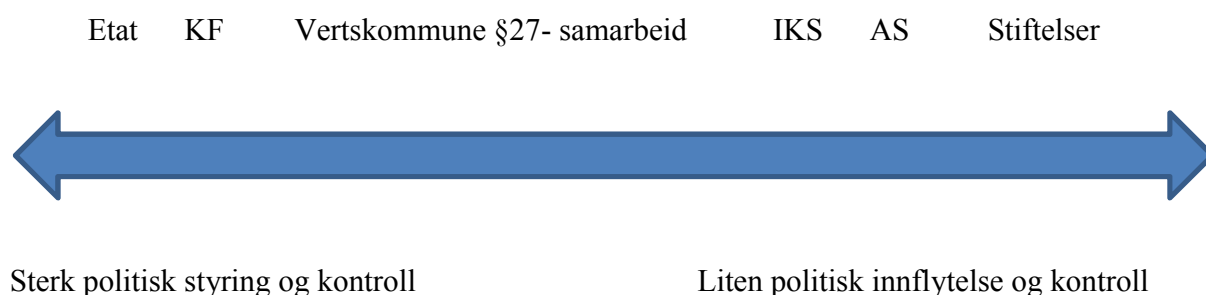
Når det gjelder valg av selskapsformer som interkommunale selskaper (IKS) og interkommunale samarbeid (IS, kommuneloven § 27) er disse ofte begrunnet med mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og oppgaveløsning ved å samarbeide, endringer i rammebetingelser og eller lovverk, og regionalpolitisk hensyn.

Aksjeselskap blir gjerne brukt i forhold til regional utvikling og i tilknytning til større prosjekter hvor tidshorizonten er langsiktig. Samferdsel, energi og næringsutvikling har vært de områdene det har vært vanligst å bruke selskapsformen.

Kommunene står i prinsippet fritt til selv å velge selskapsform, i de tilfellene der selskapsdannelsen er aktuelt. Før det avgjøres hvilken selskapsform som er den mest formålstjenlige i forhold til de motiver kommunen har lagt til grunn for selskapsdannelsen, må

det gjøres en rekke avveininger. Vurderingen må gjøres med tanke på at selskapsformen står i forhold til de oppgaver og funksjoner selskapet er tenkt å utføre, og hvilke rammebetingelser selskapet trenger.

Nedenstående figur illustrerer graden av kommunestyrets mulighet for styring og kontroll ved ulike organisasjonsformer.

Rammebetingelser for ulike selskapsformer

Nedenfor presenteres de mest brukte selskapsformene, samt stiftelse:

Kommunale foretak (KF)

Rettslig stilling og lovgivning: Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt og hjemlet i lov om kommunen og fylkeskommuner (kommuneloven). Kommunelovens kapittel 11 inneholder bestemmelser om kommunalt og fylkeskommunalt foretak. I likhet med en kommunal bedrift etter kommunelovens § 11, er foretaket en del av kommunen som rettssubjekt. Foretaket er ikke et eget selskap med rettslig eller økonomisk selvstendighet. Det kommunale foretaket er en del av kommunen og er dermed underlagt kommunestyret som øverste myndighet. Gjennom vedtektenes formålsbestemmelse fastsetter kommunestyret den virksomhet foretaket skal drive og den ytre rammen for styrets myndighet. Kommunestyret kan gjennom vedtektene eller andre typer vedtak gi bindende pålegg for foretaket. Både stifting og oppløsning av kommunale foretak vedtas av kommunestyret.

Selskapsformens egnethet: Reglene om kommunalt foretak tar særlig sikte på å gi et alternativ for mer selvstendig organisering av kommunale oppgaver. Organisasjonsformen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Det er imidlertid ikke begrensninger i selve loven med henhold til hvilke oppgaver kommunen kan legge inn i et kommunalt foretak.

Styrende organ: Foretaket skal ledes av et styre med alminnelig myndighet til å treffe avgjørelser i foretakets saker. Foretaket ledes av et styre og daglig leder. Dette er obligatoriske organer. Dersom ikke kommunestyret har delegert til annet organ å velge foretakets styre, er det kommunestyret selv som velger styremedlemmene, jf. kommunelovens § 62, 2. ledd. Valg av styre skjer etter reglene om forholdstallsvalg og flertallsvalg i kommunelovens § 36 og 38, jf. § 35 nr. 4. Styret har et overordnet ansvar for organiseringen av foretakets virksomhet. Ledelsesansvaret gjelder ikke bare den forretningsmessige siden av virksomheten, men generelt

forvaltningen av de verdier og oppgaver kommunen har lagt til foretaket. Det er styret og daglig leder som opptrer utad på kommunens vegne. Etter kommunelovens § 69 kan styrets selvstendige myndighet begrenses ved vedtektsbestemmelse som fastsetter at nærmere angitte saker må være godkjent av kommunestyret for å være bindende for kommunen. Det er styret i foretaket som ansetter daglig leder. Daglig leder står i et direkte underordnings- og ansvarsforhold til styret som igjen er underlagt kommunestyret.

Arbeidsgiveransvaret: Daglig leder har det overordnede ansvaret for de ansatte i kommunale foretak. Kommunens overordnede arbeidsgiverpolitikk legger rammene også for kommunale foretak. Dette gjelder blant annet seniorpolitikk, likestilling, tariffområdet, kompetanseutvikling. Ved brudd i lønnsforhandlinger trer konserntankegangen inn, slik at ved et brudd oppstått i et foretak, får virkninger for hele det angjeldende området i kommunen. Foretaket kan være medlem av KS Bedrift.

Kommunens økonomiske ansvar og risiko: Som en del av kommunen er foretaket underlagt kommunestyrets budsjettmyndighet. Dette betyr at de kommunale budsjettene setter rammer for foretakets virksomhet, og styret er bundet av kommunens budsjett.

Styring, tilsyn og kontroll: Kommunens styrings- og kontrollmuligheter er flere og mer omfattende i kommunalt foretak enn i selvstendige selskaper. Av forskrift til Kommuneloven følger regler for årsbudsjett og økonomiplan, og krav til årsregnskap og årsberetning. Av forskriftene følger også regler om perioderapporter, samt krav om KOSTRA - rapportering.

Kontrollutvalget skal behandle årsberetning og årsregnskap fra foretakene, før disse behandles av kommunestyret. Kommunelovens bestemmelser om behandling av regnskapsmessig overskudd eller underskudd legges til grunn en konserntankegang og omfatter således også foretakene.

Kommunale foretak har en selvstendig stilling i forhold til kommunens administrasjon regulert i kommunelovens § 72. Det innebærer at rådmannen ikke har instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor daglig leder innenfor styrets myndighetsområde.

Før styret treffer vedtak i sak som skal behandles av bystyret skal rådmannen ha hatt anledning til å uttale seg om saken. Rådmannens uttalelse skal legges frem for styret ved dets behandling av saken.

Rådmannen kan videre instruere foretakets ledelse om at iverksettelsen av en sak skal utsettes til kommunestyret har behandlet saken. Rådmannen har således mulighet for å legge en slik sak fram for kommunestyret, og rådmannen skal sørge for at saken er forsvarlig utredet.

Tabell 1. Rammer for utøvelse av eierskap i kommunale foretak KF

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Regulert Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) Kapittel 11: Kommunalt og fylkeskommunalt foretak
Kommunestyret	Kommunestyret er overordnet til styret
Styret	Styret er underordnet kommunestyret. Styret påser at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter, kommunens økonomiplan og årsbudsjett og i andre vedtak eller retningslinjer fastsatt av kommunestyret.
Rådmannen	Før styret treffer vedtak i sak som skal behandles av kommunestyret skal rådmannen ha hatt anledning til å uttale seg om saken. Rådmannens uttalelse kan legges frem for styret ved dets behandling av saken. Rådmannen kan instruere foretakets ledelse om at iverksettelsen av en sak skal utsettes til kommunestyret har behandlet saken.
Vedtekter	Foretaket skal ha vedtekter som angir foretakets formål. I vedtektene kan det fastsettes at styrets vedtak i nærmere angitt saker må være godkjent av kommunestyret selv for å være bindende for kommunen.

Interkommunalt samarbeid (IS § 27 selskap)

Rettslig stilling og lovgivning: Lov om kommuner og fylkeskommuner § 27 har regler om samarbeidsavtaler mellom kommuner og/eller fylkeskommuner når samarbeidet er organisert med eget styre. Gjennom vedtektene kan hjemles at et interkommunalt samarbeid gis ansvar og myndighet slik at det er et eget rettssubjekt.

Styrende organ:

Styret for interkommunalt samarbeid må tildeles en viss selvstendig avgjørelsesmyndighet, men den må begrenses til avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering. Dette innebærer at styrets myndighet er begrenset i forhold til det som gjelder for styret i et interkommunalt samarbeid etter § 27. Styrets rolle og forhold til samarbeidskommunene må utformes i vedtektene.

Tabell 2. Rammer for utøvelse av eierskap i interkommunale samarbeid (IS § 27)

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 27: Interkommunalt og interfylkeskommunalt samarbeid
Kommunestyret	Kommunestyret gjør selv vedtak om opprettelse av styre. Til styret kan kommunestyret gi myndighet til å treffe beslutninger som angår virksomhetens drift og organisering. Interkommunalt samarbeid etablert i medhold av § 27 er ikke et eget rettssubjekt, med andre ord som selvstendig rettighetshaver med selvstendig ansvar for økonomiske og andre forpliktelser (inngår i deltakerkommunens

	økonomiplan og årsbudsjett). Men det er adgang til å etablere interkommunalt samarbeid etter § 27 som eget rettssubjekt hvis deltakerkommunene har ansvaret for virksomhetens gjeld. Det interkommunale styre vil bare kunne handle på vegne av deltakerne i medhold av helt konkrete fullmakter som disse gav det, fullmakter som den enkelte deltaker kan trekke tilbake til en hver tid, om enn med mulig ansvar ovenfor andre deltakere hvis dette er i strid med inngåtte avtaler.
Vedtekter	Vedtektene inneholder bestemmelser om formål (område for styrets virksomhet), hvorvidt samarbeidsavtale deltakerkommunene skal gjøre innskudd, hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene, for eksempel om at enkelte typer saker skal legges frem for deltakerkommunene før styret fatter vedtak i saken.

Vertskapskommunesamarbeid, kl §§ 28 a – 28 k

Et tillegg til kommuneloven som ble gjort gjeldende fra 1.1.2007, åpner for at kommunene skal kunne inngå et vertskommunesamarbeid ved at en eller flere kommuner (samarbeidskommuner) kan inngå avtale om at en annen kommune (vertskommune) overtar det daglige arbeidet på et nærmere oppgitt ansvarsområde. Slike avtaler må gjøres av kommunestyret selv jf § 28 b nr. 3 og 28 c nr. 3. Avtalen om vertskommunesamarbeid skal være skriftlig. Loven setter visse minstekrav til innholdet i avtalen, jf. § 28 e. Hver enkel deltaker kan si opp deltakerforholdet sitt med et års skriftlig varsel. Men er deltakerkommunene enige, kan samarbeidsforholdet oppløses raskere.

Det er to typer vertskommuneordninger – administrativt vertskommunesamarbeid (§ 28 b) og vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd (§ 28 c). Skillet har konsekvenser for hvor mye myndighet som kan overlates til vertskommunen. Vertskommunesamarbeidet i seg selv er ikke et eget rettssubjekt.

Felles for modellene er at administrasjonen i en vertskommune overtar det daglige arbeidet med de oppgavene som er lagt til vertskommunen.

Modellen har som siktemål å tilby interkommunale løsninger for de lovpålagte ansvarsområdene til kommunene. Lovregulering av vertskommunemodellen skal gjøre det forsvarlig å overlate oppgaver og ansvarsområde med tilhørende forvaltningsmyndighet (offentlig myndighetsutøving) til en annen kommune.

Det oppstår en del arbeidsrettslige spørsmål knyttet til vertskommunesamarbeid. Dessuten er forholdet til anskaffelsesregelverket fortsatt uavklart.

Interkommunale selskap (IKS)

Rettslig stilling og lovgivning: Samarbeid mellom flere kommuner og/eller fylkeskommuner kan organiseres som interkommunalt selskap etter lov av 29. januar 1999 nr. 6. Loven hjemler at interkommunale selskap er egne rettssubjekt, som både rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene. Selskapet har følgelig sin egen formue og sine egne inntekter, og svarer selv

for sine forpliktelser. Det er selskapet selv som inngår og er part i avtaler og har partsstilling i rettssaker og overfor forvaltningsmyndighetene.

Selskapsformens egnethet: I et interkommunalt selskap kan kun kommuner og fylkeskommuner være deltakere. Lovpålagte oppgaver, samt tjenester der det kan være regningsvarende og strategisk å løse oppgavene felles er eksempler på virksomhet som egner seg for denne selskapsformen. Tilsvarende gjelder regionale utviklingsoppgaver, prosjekter og anlegg.

Myndighets- og forvaltningsoppgaver vil kreve overføring av myndighet dersom oppgavene legges til et interkommunalt selskap, og det kan være begrensninger i særlovgivning som gjør at kommunestyret ikke kan delegerer slik myndighet. Slike vurderinger må gjøres i forhold til at selskapet er eget rettssubjekt.

Styrende organ: Selskapets øverste myndighet er representantskapet. Representantskapet er eiernes organ, og deltakerkommunenes eiermyndighet utøves av representantskapet. Dette innebærer at den enkelte deltakerkommune ikke kan utøve eiermyndighet direkte overfor selskapets styre eller administrasjon. Hver deltakerkommune skal ha minst ett medlem i representantskapet. Deltakerkommunene kan gjennom representantskapet treffe vedtak som binder styret, og det kan omgjøre vedtak som styret har truffet.

Gjennom en rekke bestemmelser legger loven om interkommunale selskaper særlige oppgaver til representantskapet. Dette gjelder fastsettingen av regnskap, budsjett, økonomiplan og valg av revisor, samt vedtak om salg eller pantsettelse av fast eiendom eller andre større kapitalinvesteringer, eller vedtak om å foreta investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne.

Av loven følger at det skal utformes en selskapsavtale (vedtekter) og loven oppstiller minimumskrav til innhold. I selskapsavtalen kan det dessuten fastsettes at visse saker som ellers hører innunder styrets forvaltningsmyndighet, må godkjennes av representantskapet. Samlet sett gir disse bestemmelsene deltakerkommunene i utgangspunktet større innflytelse over styringen av selskapet enn det aksjeloven gir deltakerne i et aksjeselskap. Denne utvidede innflytelsen har først og fremst sammenheng med selskapsdeltakernes ubegrensede ansvar for selskapets forpliktelser. Når deltakerne påtar seg et større ansvar er det også naturlig at styringsmulighetene utvides. Det er imidlertid også slik at dette ikke er mer enn et utgangspunkt. Bakgrunnen for dette er at det også, vil være mulig å øke eiernes styring og kontroll ved for eksempel å regulere i en eieravtale at nærmere angitte saker må behandles av representantskapet (eierorganet).

I en eieravtale vil deltakerinteressene i selskapet kunne tydeliggjøres og det kan pålegges representantskapet å utføre og å føre tilsyn med visse styringsoppgaver overfor styret.

Eksempler på dette kan være krav om interne kontrollsystem, økonomistyringsregler, strategitviking og finansforvaltning.

Et interkommunalt selskap skal ha et styre og en daglig leder som står ansvarlig for forvaltningen av selskapet. Det hører under styret å forvalte selskapet på vegne av deltakerkommunene. Styret leder selskapets virksomhet og det har ansvar for de verdier som deltakerne har i selskapet, brukes forsvarlig og i tråd med formålet for selskapet. I forvaltningen av selskapet er styret

underlagt representantskapet, og det må følge vedtak og retningslinjer som dette fastsetter. Styrets forvaltningsmyndighet må videre utøves innenfor rammen av selskapsavtalen og selskapets årsbudsjett.

Arbeidsgiveransvaret: Daglig leder ansettes av styret med mindre det er vedtektsfestet at daglig leder skal ansettes av representantskapet. Ansatte har selskapet som sin arbeidsgiver, med daglig leder som øverste administrative leder. Utvikling av arbeidsgiverpolitisk strategi for selskapet tilligger styret å påse, dersom ikke annet er bestemt i selskapsavtalen. Lov om interkommunale selskaper regulerer ansatte sin representasjon i styret.

Kommunens økonomiske ansvar og risiko: Et særtrekk ved interkommunale selskaper er at hver av deltakerne har et ubegrenset ansvar for en prosent eller en brøkdel av selskapets samlede forpliktelser. Dette skiller interkommunale selskaper fra aksjeselskap, hvor deltakeransvaret er begrenset. Gjennom selskapsavtalen kan ansvaret begrenses. Samlet skal deltakernes ansvarsandeler utgjøre selskapets samlede forpliktelser. I selskapsavtalen kan det hjemles muligheter for å bygge opp fond for gjennomføring av investeringer og til nødvendig driftskapital. Fondsoppbyggingen skal stå i forhold til selskapets oppgave og forpliktelser. Av Lov om interkommunale selskaper § 29 følger det at etter forslag fra styret eller med styrets samtykke kan representantskapet beslutte utdeling av selskapets midler. Det kan skje etter regnskapet for sist regnskapsåret er fastsatt.

Styring, tilsyn og kontroll: Av forskrifter til lov om interkommunale selskaper følger regler om årsbudsjett og økonomiplan, og krav til årsregnskap og årsberetning. Av forskriftene følger også regler om periodevis rapportering, samt krav om KOSTRA – rapportering. Av lov om interkommunale selskap § 18 følger det at selskap hvor deltakerne betaler tilskudd, er selskapets budsjett ikke endelig før deltakerkommunenes budsjetter er behandlet, jfr. kommunelovens § 45 nr. 4. Av dette følger det at representantskapet sitt budsjettvedtak ikke er endelig før deltakere har avsluttet sin økonomiplanbehandling ved utgangen av året.

Tabell 3. Rammer for utøvelse av eierskap i interkommunale selskaper IKS.

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om interkommunale selskaper
Representantskap	<p>Deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet.</p> <p>Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet.</p> <p>Representantskapsmedlemmene representerer sine respektive kommuner og fylkeskommuner i selskapsforholdet. Vedkommende kommune har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet. Dette innebærer at flertallet i kommunestyret eller det organ som har fått myndighet til det, kan gi sine representanter instruks om stemmegivning i representantskapet.</p>

	<p>Representantskapet har generell instruks- og omgjøringsmyndighet ovenfor styret.</p> <p>Representantskapets leder plikter å innkalle representantskapet til møte når en av deltakerne krever det for behandling av en bestemt angitt sak.</p>
Vedtekter, selskapsavtale	<p>Selskapsavtalene fastsetter selskapets formål, deltakers innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser ovenfor selskapet. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene for eksempel kan det avtales en lengre frist for innkalling til representantskapet, eller at visse typer saker skal legges frem for deltakerkommunene (eierkommunene) før styre fatter vedtak i saken.</p>

Aksjeselskap (AS)

Rettslig stilling og lovgivning: Bestemmelsene om aksjeselskap er regulert i aksjeloven av 13. juni 1997 nr. 44. Selskapet er eget rettssubjekt. Det viktigste trekket ved aksjeselskapsformen er at aksjeeierne ikke er ansvarlig for selskapets forpliktelser annet enn for innskutt kapital. Aksjekapitalen i et aksjeselskap må være på minimum kr. 30.000,-. Et aksjeselskap som ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser, kan tas under konkursbehandling. Et motstykke til ansvarsbegrensningen er at selskapets eiere ikke rår fritt over selskapets inntekter og formue.

Selskapsformens egnethet: Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt og kan ha en eller flere deltakere. Lovgivningen setter ingen grenser for hvem som kan være aksjeeier i et aksjeselskap. Selskapsformen kan derfor være tjenlig dersom man ønsker å ha ulike grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysiske og juridiske personer, kan være eiere. Selskapsformen innebærer altså fleksibilitet på eiersiden. Innretningen av selskapsformen (se lovverket) bygger på den risiko som slik konkurranseeksponert virksomhet innebærer. Selskapsformen egner seg der kommunen ønsker å ha et helt avklart begrenset ansvar – til innskutt kapital.

Styrende organ: Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. Generalforsamlingen kan treffe vedtak i alle selskapsaker, med mindre loven forbeholder avgjørelsesmyndigheten for andre organer. Som selskapets øverste myndighet kan generalforsamlingen instruere andre selskapsorganer, omgjøre deres beslutninger eller direkte treffe avgjørelse i andre selskapsorganers saker med mindre lov på særskilte områder fratrudd generalforsamlingens myndighet. Det er gjennom generalforsamlingen aksjeeierne utøver den øverste myndighet i selskapet.

I generalforsamlingen møter kommunen normalt med én representant. Dette kan være ordføreren, jf. kommunelovens § 9. Dersom ordføreren selv ikke møter, kan kommunen være representert med en fullmektig. Kommunestyret kan før generalforsamlingen avholdes treffe vedtak som binder opp representantens stemmegivning på generalforsamlingen. I selskaper hvor kommunen eier samtlige aksjer, kan kommunestyret beslutte at et samlet kommunestyre skal utgjøre generalforsamlingen. Det kan også besluttes at et annet utvalg skal utgjøre generalforsamlingen. Det vil allikevel være slik at det må stemmes samlet for selskapets aksjer når kommunestyret/formannskapet er generalforsamling. Aksjonæravtaler benyttes ofte for å detaljere forholdet mellom aksjonærene. Aksjonæravtalen kan regulere ulike eierspørsmål så som stemmerett, fordeling av styreplasser, innsynsrett, innskuddsplikt og forkjøpsrett. Styret har det

overordnede ansvar for forvaltningen av selskapet. Som hovedregel er det styret som ansetter daglig leder og er dennes overordnede. Daglig leder skal styre selskapet etter de planer, retningslinjer og prinsipper styret har vedtatt.

Styring og kontroll: En aksjonær har ulike rettigheter i et selskap beroende på hvor stor andel av selskapet vedkommende eier. For kommunen er det derfor viktig at eierandelen er tilpasset kommunes formål med eierskapet. Dersom kommunen har strategiske målsetninger for sitt eierskap bør kommunen ha kontroll med selskapet ved å eie 50% eller mer av de stemmeberettigede aksjene i selskapet. Dersom kommunen ønsker maksimal frihet over selskapet bør kommunen eie selskapet fullt ut. Dersom eierskapet er av mer finansiell karakter er det ikke så betydningsfullt hvor stor andel av selskapet kommunen eier.

- 100 % (aksjer og stemmer) I en slik situasjon trenger ikke eieren å ta hensyn til rettigheter og regler som ellers gjelder for å verne de øvrige aksjonærene. Et heleid selskap kan ses på som et datterselskap i et konsern, der kommunen representerer konsernet eller morselskapet.
- 90 % (aksjer og stemmer) Dersom en aksjonær eier over 90 % av aksjekapitalen og stemmene i et aksjeselskap, kan vedkommende majoritetsaksjonær tvangsutløse de øvrige aksjonærene i selskapet, og konsernbidrag kan gis mellom selskap i konsernforhold.
- 67 % (stemmer) Vedtak om endring av et selskaps vedtekter forutsetter minst to tredeler av stemmene. Det samme gjelder beslutninger om fusjon eller fisjon, vedtak om forhøyelse eller nedsettelse av aksjekapitalen, opptak av konvertible lån, vedtak om omdanning og vedtak om oppløsning av selskapet.
- 50 % (stemmer) Eksempel på beslutninger som fattes med alminnelig flertall er valg av styremedlemmer, godkjenning av årsregnskap og vedtak om utdeling av utbytte. Vedtak og aksjonæravtaler kan regulere behov for bredere, men ikke snevrere tilslutning ved slike saker.
- 34 % (stemmer) Dersom en aksjonær har mer enn en tredjedel av stemmene, vil denne normalt ha negativ kontroll over mange av de vesentligste beslutningene i selskapet. Særlig gjelder dette vedtektsendringer.

Kommunens økonomiske interesser: Økonomisk risiko i forhold til eierandel i aksjeselskaper er direkte knyttet til verdien av aksjekapitalen som kommunen har skutt inn. Selskapets midler disponeres av selskapets styre og daglig leder. Ønsker kommunen(e) som eier selskapet å ta ut midler, må dette skje etter aksjelovens regler om utdeling av utbytte eller fondsemisjon. Utdeling av utbytte til eierne kan bare foretas etter forslag fra styret og må vedtas av generalforsamlingen. Innenfor rammen av aksjeloven kan det gjennom aksjonæravtalen hjemles ytterligere handlingsregler for disponering av selskapets overskudd. Dette vil være bindende for styrets innstilling og generalforsamlingens vedtak.

Tabell 4. Rammer for utøvelse av eierskap i aksjeselskaper AS

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om aksjeselskaper
Generalforsamling	<p>Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. I dette ligger det at generalforsamlingen kan treffe vedtak i alle selskapsaker, med mindre loven forbeholder avgjørelsesmyndigheten for andre organer. Dernest ligger det i generalforsamlingens stilling som selskapets øverste myndighet at generalforsamlingen kan instruere andre selskapsorganer, omgjøre deres beslutninger eller direkte treffe avgjørelse i andre selskapsorganers saker med mindre love på særskilte områder fratrar generalforsamlingens den myndighet.</p> <p>Generalforsamlingen godkjenner selskapet årsregnskap og årsberetningen samt eventuelle andre saker som vedtektene har lagt til den ordinære generalforsamlingen å avgjøre. Utenfor generalforsamlingen har aksjeeierne ingen myndighet i selskapet.</p> <p>Styret skal innkalle til ekstraordinær generalforsamling når aksjeeiere som representerer minst en tidel av aksjekapitalen, skriftlig krever det for å få behandlet et bestemt angitt emne.</p>
Vedtekter, aksjonæravtale	Vedtektene inneholder en del bestemmelser som identifiserer og konkretiserer selskapsforholdet. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene, for eksempel at andre saker enn de obligatoriske etter loven skal behandles på ordinær generalforsamling eller det kan fastsettes at visse saker skal forelegges generalforsamlingen, enten slik at saker det gjelder, skal være godkjent av generalforsamlingen for at det skal foreligge et gyldig vedtak, eller slik at saken forelegges til informasjon før det treffes vedtak.

Stiftelser

Rettslig stilling og lovgivning: Stiftelser er regulert i stiftelsesloven av 15. juni 2001 (ikrafttredelse av 1. januar 2005). En stiftelse skiller seg fra de andre selskapsformene ved at den ikke har noen eiere eller deltakere. Stiftelsen er selveiende. Når stiftelsen først er opprettet har stifterne ikke lenger rådighet over formuesverdien som er overført stiftelsen. Stiftelser har dermed ikke noe eierorgan.

Egnethet: En stiftelse vil kunne være en egnet organisasjonsform for løsning av bestemte oppgaver som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet. Siden en stiftelse ikke kan ha eiere, kan en kommune ikke øve innflytelse i stiftelsen på grunnlag av eierskap. Dette kan fremstå som en betydelig ulempe, men samtidig gi mulighet for å sikre verdier under skiftende forhold. Lovverket for stiftelser er de siste årene blitt en del endret. Reglene for avvikling av stiftelser er

komplekse. Både styret og stifterne må godkjenne avviklingen. I tillegg stilles det krav om godkjenning hos Stiftelsestilsynet før den formelle avviklingen kan finne sted.

Styrende organ: Stiftelsen ledes av et styre oppnevnt i tråd med vedtektene i stiftelsen. Stiftelsen må ha et bestemt formål, og anses uegnet dersom kommunen ønsker noen form for styring, innflytelse eller kontroll.

Eierskapspolitikk

Eierskapspolitikken er de overordnede premisser kommunen legger til grunn for forvaltning av sine selskaper og eierandeler. Litt spisst kan det sies at eierskapspolitikken er de krav kommunen stiller til seg selv som eier. Politiske temaer her kan være spørsmål om praktisering av mer-offentlighet, premisser for valg av styremedlemmer, premisser for valg av selskapsorganisering og premisser for hvordan eierstyring skal skje.

Det er viktig at det er størst mulig tverrpolitisk enighet om eierskapspolitikken og at denne er drøftet på overordnet nivå før eierskapsstrategien (se del 2) for hvert enkelt selskap utformes.

Eierskapspolitikk er å være seg bevisst at aksjonærer i et aksjeselskap har myndighet i en generalforsamling, og som deltaker i et interkommunalt selskap har deltakerne myndighet i representantskapet. Kommunen som eier velger representanter til å utøve sin myndighet på generalforsamling eller i representantskapet.

Prinsipper for godt eierskap

Hensikten med utarbeidelsen av felles prinsipper for kommunenes eierskap er å bidra til god forvaltning og utvikling av selskap og samarbeid i regionen, ved å tydeliggjøre styringssignaler i samsvar med de målsetninger kommunene har for sitt eierskap. Prinsippene vil danne grunnlag for klarere retningslinjer til selskapene og forenkle samarbeidet med de andre eierne. Prinsippene bør gjøres gjeldende uavhengig av selskapsform og hvilken målsetning kommunen(e) har med selskapet eller samarbeidet, og bør følgelig legges til grunn for alt eierskap hvor kommunen har vesentlige eierinteresser.

Aktivt eierskap

Kommunen kan og bør være en aktiv eier selv om det er opprettet et selskap innen et område. Forutsetningen er at det gjøres et klart skille mellom politikk (kommunestyret) og utøvelse av aktivt eierskap i generalforsamling eller representantskap (utøvende eierorgan).

- Politiske diskusjoner skal tas i kommunestyret, der hele kommunenes tjenesteproduksjon settes i fokus.
- Kommunen skal gi instruksjoner/signaler til sine representanter i det operative eierorganet (generalforsamling/representantskap) – disse representerer kommunestyrets flertall og skal stemme likt.
- Eierskapsrepresentantene skal ivareta kommunens interesser og har myndighet til å stemme på generalforsamlingen/representantskapsmøtene.
- Forslag til vedtektsendringer skal behandles i kommunestyret før det behandles i generalforsamling eller representantskap.

Politiske føringer fra kommunestyret gjelder for kommunens representant(er) i eierorganet, men ikke for styremedlemmer.

Prinsipper og retningslinjer for eierskap, ledelse og selskapskontroll i Bindal kommune

Med utgangspunkt i KS sine 19 anbefalinger om eierskap så blir det i dette kapitlet gjennomgått prinsipper, regler og rutiner som i hovedsak skal legges til grunn for Bindal kommune sin eierskapspolitikk.

Nr. 1 Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte

Bindal kommune vil organisere en systematisk opplæring av folkevalgte knyttet til eierstyring. Dette vil skje som del av den generelle opplæringen av folkevalgte. Opplæringen kan ved neste behandling av eierskapsmelding vurderes knyttet som tema til kommunestyret sin behandling av eierskapsmeldingen, og kontrollutvalget sin melding om selskapskontroll.

Nr. 2 Utarbeidelse av eierskapsmelding

Bindal kommune skal foreta en gjennomgang av virksomhet som er organisert som selvstendige rettssubjekter eller interkommunale organer, ved å lage en Eiermelding. Eiermeldingen skal gjennomgå strategier og formål for det enkelte selskap.

En Eiermelding er et overordnet politisk styringsinstrument for virksomhet som er lagt til et eget rettssubjekt, eller et eget styre etter kommuneloven § 27. En Eiermelding bør som minimum ha tre hovedpunkter;

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og interkommunale samarbeidstiltak
  2. Prinsipper for eierstyring
  3. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene.
- Eierskapsmeldingen som helhet rulleres hvert 4. år.

Nr. 3 Utarbeiding og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter

Selskapets virksomhet skal tydelig fremgå av vedtektene/selskapsavtalen. Innenfor rammen av vedtektene/selskapsavtalen bør selskapet ha klare mål og strategier. Eierne skal ha et bevisst forhold til en eventuell forventet avkastning. For selskaper som opererer innenfor et marked skal prinsippene for utbyttepolitikk klargjøres og deretter fremmes for eierorganet. Langsiktighet og samfunnsansvar bør legges til grunn for det kommunale/fylkeskommunale eierskap. Formålet i selskapsavtale/vedtekter bør vurderes med jevne mellomrom, for å se om det er behov for endringer.

Nr. 4 Vurderinger og valg av selskapsform

Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål, eierstyringsbehov, markedsmessige forhold og konkurransereguleringen. Skal selskapet ta risiko og operere i et marked bør det etableres et aksjeselskap. Skal selskapet yte tjenester til eierne i egenregi kan både interkommunale selskap og foretak være hensiktsmessige former. Stiftelser er ikke anbefalt for virksomheter som krever eierstyring.

Før det blir tatt endelig stilling til opprettelse av selskap og valg av selskapsform, så skal følgende forhold være vurdert i forhold til oppgaver, formål og funksjoner for selskapet:

- Behovet for direkte og reell politisk styring
- Økonomisk ansvar; forpliktelser som kommunen tar på seg i forhold til selskapet.
- Risikovurdering; gjelder bl.a. økonomi, marked, miljø, samfunnsikkerhet og forholdet til sluttbruker/innbyggere.
- Selskapet sin økonomiske frihet; forpliktelser i forhold til et selskap kontra det å beholde egen beslutningsmyndighet om prioriteringer av ressursbruk.
- Forholdet mellom kommunens rolle som eier og eventuell myndighetsutøver.
- Muligheter og begrensninger mht. delegasjon av myndighet
- Forvaltningsloven/offentleglova
- Skatte- og avgiftsmessige forhold
- Anskaffelsesreglene
- Arbeidsgiverpolitikk
- Tilknytning til arbeidsgiverorganisasjon

Nr. 5 Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet

Selskaper som opererer med konkurransevirkosomhet i tillegg til monopolvirkosomhet, bør som hovedregel skille ut den markedsrettede delen av virksomheten for å unngå rolleblanding og kryss-subsidiering.

Nr. 6 Tilsyn og kontroll

Kommunestyret har både et tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres av regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper.

Kontrollutvalget skal på kommunestyrets vegne påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper. Kontrollutvalget har derfor en viktig rolle i kommunens kontroll med selskapene.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll som skal vedtas av kommunestyret. Det anbefales at planen angir hvilke eierinteresser og selskaper som vil kunne være aktuelle for kontroll, og i hvilken grad det er

aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Med utgangspunkt i planen skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om gjennomførte kontroller samt resultatene av disse.

Kontrollutvalgets oppgave i forbindelse med selskapskontroll er todelt; en obligatorisk del som benevnes eierskapskontroll og en frivillig del som kan omfatte forvaltningsrevisjon. Det er opp til kommunestyret å avgjøre om selskapskontrollen også skal omfatte forvaltningsrevisjon som innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut i fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Eierskapskontrollen har to hovedfokus:

- Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
  - Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
  - Er rutinene gode nok, og blir de fulgt?
- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Nr. 7 Eierorganets sammensetning og funksjon

For aksjeselskap og interkommunale selskaper anbefales det at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierutøvelsen skal speile kommunestyrets samlede (flertallets) beslutning. Det er viktig at det opprettes en forutsigbar og klar kommunikasjon mellom eierrepresentantene og kommunen i forkant av generalforsamling/representantskapsmøte.

Samhandlingen mellom kommunestyret og eierorgan er ikke regulert. Eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene og gjennom kommunestyret for foretakene, ikke i styrene. For selskapsformene AS og IKS bør det for å sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet, etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyre og eierorgan som forankres i eierskapsmeldingen.

Oppnevning av sentrale folkevalgte til eierorgan vil bidra til å forenkle samhandling og kommunikasjon mellom kommunestyrene og eierorganet. Aksjeloven sier ikke noe om hvem som skal møte som aksjonær. Ordfører eller andre kommunestyrerepresentanter må gis fullmakt og kan stemme på generalforsamling. Medlemmer av et representantskap (IKS) er valgt av kommunestyret etter kommunelovens regler, og i motsetning til aksjeloven, kan ikke andre møte etter fullmakt. Det bør derfor utnevnes varamedlemmer for representantskapsmedlemmene.

Nr. 8 Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter

De formelle eiermøtene er generalforsamling eller representantskap. Det kan også innkalles til uformelle eiermøter, men på slike møter kan det ikke fattes vedtak som binder styret. Styret innkaller i god tid for at flest mulig av eierorganets medlemmer kan delta i generalforsamling/representantskapet og at dette blir en effektiv møteplass for aksjeeierne og styret. Bestemmelser om innkallingsfrist kan tas inn i vedtektene, og det bør her tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Styreleder og daglig leder har plikt til å delta på generalforsamlingen i aksjeselskap. Andre styremedlemmer har rett, men ikke plikt. Revisor har rett til å være tilstede og noen ganger plikt når de saker som skal behandles gjør dette nødvendig. For de interkommunale selskapene har styrets leder og daglig leder plikt til å være tilstede på representantskapsmøte. Dette gjelder ikke for revisor, men det anbefales å følge aksjelovens regler på dette punkt.

I tillegg til generalforsamling/representantskap kan det arrangeres uformelle eiermøter før representantskapsmøte/generalforsamling. Det er opp til eierne selv å vurdere behovet for, og hvordan, slike eiermøter skal gjennomføres. Uavhengig av selskapsform kan ikke eier(ne) fatte vedtak som er bindende for styret, eller gi andre styringssignaler i slike møter.

Nr. 9 Sammensetning av styret

Det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Det anbefales at kommunen sikrer opplæring av styremedlemmene. Styreansvaret er hjemlet i aksjeloven og lov om interkommunale selskaper.

Styreverv i selskaper er et personlig verv. Det betyr at man ikke representerer verken partier, kommunen eller andre interessenter, men ivaretar selskapets interesser og eierne kollektivt på best mulig måte, ut fra selskapets formål og innenfor lovens rammer.

Et profesjonelt sammensatt styre har kompetansen som er nødvendig for å følge opp eier sine forventninger. Dersom nødvendig kompetanse ikke er til stede i utgangspunktet, vil likevel ansvaret og forventningene til selskapet opprettholdes, og det skal om nødvendig gis tilbud om opplæring.

Følgende forslag til styremedlemmers samlede kompetanse legges til grunn som utgangspunkt for eiers vurdering av styresammensetning:

- Kunnskap om aksjeloven, IKS-loven, kommuneloven, andre relevante lover, forskrifter og avtaler som har betydning for selskapets drift.
- Kunnskap om selskapets formål, vedtekter, organisasjon og historie.
- Kompetanse om private og kommunale regnskapsprinsipper, evne til å lese økonomiske utviklingstrekk og foreta nødvendige grep når nødvendig.
- Kompetanse på offentlig forvaltning og de politiske og samfunnsmessige utfordringene til enhver tid.
- Spesialistkompetanse og erfaring på et eller flere områder som for eksempel juss, økonomi, markedsføring, forvaltning, kommunalkunnskap, teknikk, HMS, ledelse, organisasjon.
- Ha kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen.
- Ha kunnskap om konkurrerende virksomheter

Nr. 10 Valgkomité til styreutnevning

Ved valg av styre til selskaper organisert etter aksjeloven og lov om interkommunale selskaper bør det vurderes å vedtektsfestes bruk av valgkomité. Formålet er å sikre sammensetning av styre med komplementær kompetanse og i tråd med eiers formål med selskapet.

Representantskapet/generalforsamlingen velger leder av valgkomiteen. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomiteen sammensettes slik at den reflekterer eierandel. Valgkomiteens innstilling bør begrunnes.

Nr. 11 Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene

Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. I dette ligger det også at eier står fritt til å skifte ut styremedlemmer innenfor valgperioden. Styret selv har også et selvstendig ansvar for å jevnlig vurdere egen kompetanse i forhold til eiernes formål med selskapet, og det er derfor anbefalt en rekke rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret, jmf punkt 9, anbefales det at følgende rutiner etableres som en del av styrets rammer. Styret skal:

- Fastsette instruksjoner for styret og den daglige ledelsen med særlig vekt på klar intern ansvars- og oppgavefordeling .
- Foreta en egevaluering hvert år både når det gjelder kompetanse og arbeid.
- Gis jevnlig mulighet til ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomføre egne styreseminarer hvor fokus går på roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport. Dersom dette ikke er gjort skal det begrunnes.

Rutinen er en rettesnor og vil naturlig nok avhenge av selskapets størrelse og virksomhet.

Nr. 12 Styresammensetning i konsernmodell

Styremedlemmer i morselskap bør ikke sitte i styret til datterselskap. Konserndirektøren kan være representert i datterselskapenes styrer.

Styret i morselskap bør ikke sitte i styret til datterselskap fordi styret i morselskap utgjør generalforsamling i datterselskap. Bestemmelsen er viktig i forhold til å unngå rolleblanding i konsernforhold. Særlig må man være oppmerksom på problemstillinger knyttet til anbud og inhabilitet dersom ett av selskapene inngir anbud til et annet selskap i samme konsern.

Nr. 13 Oppnevning av vararepresentanter

Der det utpekes vara til styre bør ordningen med numerisk vara benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret. Lovverket gir mulighet for å utpeke enten personlige eller numeriske vara. Anbefalingen om numerisk vara er gitt ut i fra behovet for kontinuitet og kompetanse.

Nr. 14 Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og rådmann bør i utgangspunktet ikke sitte i styrer. Det må foretas en grundig vurdering dersom man likevel ser det som formålstjenlig at disse sitter i styrer.

For å unngå situasjoner der styret sine medlemmer ofte blir vurdert i forhold til forvaltningslovens sine regler om habilitet, så bør som hovedregel ledende politikere ikke sitte i selskapsstyrene. Spørsmålet skal vurderes med utgangspunkt i selskapet sitt formål, og valgkomiteen skal i sin innstilling særlig vurdere mulige rollekonflikter og habilitetsforhold etter forvaltningsloven.

Nr. 15 Kjønnrepresentasjon i styrene

Det er krav om representasjon av begge kjønn i styrene for både interkommunale selskap, aksjeselskap og aksjeselskap hvor kommuner har eiermajoritet.

Det anbefales at eierorgan uavhengig av organisasjonsform tilstreber balansert kjønnsrepresentasjon i styrene for å bedre utnytte eksisterende kompetanse i regionen/kommune/fylkeskommunen. Styremedlemmer behøver ikke være bosatt i kommunen.

Nr. 16 Godtgjørelse og registrering av styreverv

Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av Eiermelding ha en prinsipiell diskusjon om honorar. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar, uavhengig av organisasjonsform. Godtgjørelsen bør reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar, i tillegg til kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.

Selskap med avgrenset ansvar bør tegne styreforsikring for alle styremedlemmene for det økonomiske ansvaret.

Styremedlemmer bør ikke påta seg særskilte oppgaver for det aktuelle selskapet i tillegg til styrevervet.

Alle som tar på seg styreverv for kommunale selskap, registrerer vervet på www.styrevervregister.no

Nr. 17 Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter

Ved utskilling av virksomhet i selvstendige rettssubjekter er det aktuelle selskapet ikke lenger tilknyttet kommunens lønns- og avtaleforhold gjennom det kommunale systemet. Det anbefales at

selskapene ved utskilling av virksomhet til selvstendige rettssubjekter, søker medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon.

Nr. 18 Utarbeidelse av etiske retningslinjer

Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften, jfr. anbefalingene i pkt. 2 foran.

Kommunale selskaper forvalter fellesskapets ressurser. Forvaltningen skal skje på en måte som samsvarer med befolkningens oppfatninger om rett og galt. Kommunens omdømme vil derfor i økende grad også avhenge av hvordan en forvalter sitt samfunnsansvar gjennom sine bedrifter. Det finnes ikke et fasitsvar på hva samfunnsansvarlig forretningsdrift er. Dette må defineres for det enkelte selskap. Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med det å drive et selskap samfunnsansvarlig, fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler. Etiske retningslinjer bør derfor utarbeides i det enkelte selskap. Retningslinjene bør diskuteres og eventuelt revideres årlig.

Nr. 19 Særlig om rådmannens rolle i kommunale foretak

Administrasjonssjefens rolle som budsjettansvarlig for kommunens samlede økonomiske virksomhet, herunder foretakene, kombinert med manglende instruksjonsmyndighet overfor daglig leders disponeringer, bør være gjenstand for en samhandlingsdiskusjon ved opprettelse av foretak. Administrasjonssjefen, stedfortreder eller andre i ledende administrative posisjoner kan ikke sitte i styret.

DEL 2 Nærmere informasjon om og strategi for de viktigste selskapene

Innledning

I denne delen presenteres selskapene kommunen eier eller har eierandeler i. Følgende opplysninger er så langt som mulig knyttet til omtalen av det enkelte selskap:

1. Navn på selskap/samarbeidsorgan
2. Eiere og kommunens eierandel
3. Formål
4. Styre
5. Kommunens representasjon
6. Kommunens økonomiske engasjement
7. Økonomiske nøkkeltall
8. Eierskapsstrategi

Eierstrategi

Bindal kommune forvalter større verdier gjennom sine ulike selskaper. For å forvalte verdiene som kommunen rår over på en best mulig måte, må det etableres en overordnet strategi. Eier bør avklare sitt ståsted i forhold til de ulike selskaper og definere sine forventninger. Det mest sentrale dokumentet i denne sammenheng er vedtektene/selskapsavtalen. I tillegg bør det utarbeides en eierstrategi for det enkelte selskap.

Utøvelsen av eierskapet har direkte konsekvenser for selskapenes disponeringer og prestasjoner. Hvis eier ikke stiller krav og ikke har definert målsetninger for sitt eierskap vil virksomhetene ha tilsvarende diffuse målsetninger. Uavhengig av eiermålsetningenes innhold må disse være klart kommunisert.

Ikke alle spørsmål knyttet til forvaltning av verdiene i et selskap er et spørsmål for eieren. Når kommunen har valgt å legge en del av sine verdier inn i et selskap medfører dette også en overføring av styringsrett til virksomheten. Selskapets styre og administrasjon skal legge opp virksomhets- og forretningsstrategien innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eier. Det er denne ytre rammen som er eierstrategien, innenfor denne skal selskapet ha betydelig grad av spillerom. Det mest fundamentale eierspørsmål er spørsmålet om kommunen fortsatt skal være eier. Det er et sett av ulike forhold som inngår i en totalvurdering for å kunne gi svar på et slikt spørsmål. Dersom kommunen bestemmer seg for fortsatt å eie, må strategien for eierskapet konkretiseres. Det er flere ulike måter å forankre en eierstrategi på i selskapet. For det første vil selskapets formålsparagraf tegne opp en ytre ramme. I tillegg vil generalforsamlingsvedtak kunne gi instruksjoner om eiers krav og forventninger. Den løpende kommunikasjon mellom eier og styre er også viktig. Som det er pekt på kan formålet med kommunens eierskap spenne fra et finansielt eierskap, basert på avkastningsbetraktninger, til et politisk eierskap, med fokus på politisk måloppnåelse. Eierstrategien må tydelig ta stilling til slike spørsmål.

En eierstrategi er en politisk viljeserklæring, og bør evalueres med jevne mellomrom. Det politiske flertallets tanker og vurderinger kan endres på samme måte som eksterne vilkår kan gi grunnlag for å endre eierstrategien. En grunnleggende forutsetning for en aktiv eierstyring er at

en klar og presis eierstrategi formuleres for hvert enkelt selskap. Eierstrategien skal beskrive hva kommunen vil oppnå som eier. Det er en del generelle føringer som er retningsgivende ved etableringen av en eierstrategi.

Prinsippskisse for etablering av helhetlig eierstrategi

Etableringen av en eierstrategi bør starte med en kort beskrivelse av den historiske bakgrunnen for eierinteressen i det aktuelle selskapet, samt de senere års utvikling. Deretter bør strategien peke på aktuelle punkter for vurderingen av det fremtidige eierskap. Noen eksempler på slike kriterier ved vurderingen av eierskapet er følgende:

- Kapitalbindingssynspunkt – stor kapitalbinding kan anses å ikke være ønskelig for kommunen.
- Oppfølgings- og investeringsbehov – stort behov for aktiv oppfølging med fokus på blant annet ressursbruk samt behov for kapitalinnskudd, kan ofte anses å ikke være ønskelig for kommunen.
- Virksomhetsområdets utvikling og risiko – stort omstillingsbehov og høy risikoprofil gjør fortsatt eierskap mindre attraktivt.
- Samfunnsmessig betydning – stor samfunnsmessig nytte innenfor for eksempel bolig, sysselsetting og lokal næringsutvikling, taler for fortsatt eierskap.
- Lønnsomhet i dag og i fremtiden – god lønnsomhet i dag og i fremtiden gjør fortsatt eierskap attraktivt.

Evaluerings av det kommunale eierskapet – Er kommunen den rette eier?

Kommunen bør foreta løpende evalueringer av sitt eierskap. En slik evaluering bør foretas uavhengig av de politiske forhold i kommunen.

Vesentlige endringer i forhold som påvirker verdiene kan resultere i at kommunen må endre sin eierstrategi. Dersom markedet bidrar til å utsette kommunens virksomheter for vesentlig økonomisk risiko, og dersom andre aktører kan produsere de aktuelle varer eller tjenester på en bedre måte enn hva kommunens selskap kan, bør kommunen stille spørsmål ved om selskapet skal avhendes.

Kommunen bør ikke bare vurdere eierskapet i relasjon til egne behov, men også i forhold til de behov selskapene vil ha i konkurranse med andre markedsaktører. Relevante spørsmål å stille vil her være om kommunen kan bidra med nødvendig handlingsrom, kompetanse og kapital slik at selskapene får de samme rammevilkår og muligheter til å utvikle seg som andre markedsaktører.

Samlet oversikt over Bindal kommunes eierskap

Aksjeselskap	Eierandel i %
Helgeland Industrier AS	2,50
Vega Skjærgårdspark A/S	0,60
Horn Gass AS	11,00
Bindal Utvikling AS	100,00
Brukstomta Næringspark AS	100,00
Terråk Servicesenter AS	10,00
Torghatten ASA	0,07
Helgeland Reiseliv AS	2,79
Kommunekraft AS	0,31

Interkommunale selskap	Eierandel i %
KomRev Trøndelag IKS	0,89
Namdal Rehabilitering IKS	3,80
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	4,90

Stiftelser	Eierandel i %
Helgeland Museum	5 % av grunnkapital

Andre	Eierandel i %
Kommunal Landspensjonskasse KLP (gjensidig eid selskap)	
Bindal Kraftlag SA	2 andeler
Biblioteksentralen SA	2 andeler
Samisk Avis A/L	2 andeler – totalt kr. 100.- – ikke kommentert ytterligere i meldingen
Velfjordsfembøringen BA	10 andeler - – totalt kr. 1000.- – ikke kommentert ytterligere i meldingen
Bindalsfembøringen	1 andel – totalt kr. 1000.- – ikke kommentert ytterligere i meldingen

Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27	Eierandel i %
Sekretariatskontoret for kontrollutvalgene for Sør-Helgeland og Ytre Helgeland – SE-KON	
Sør- Helgeland Regionråd	
Sør-Helgeland PPT	
Regionalt kontor for kompetanseutvikling	
Trollfjell Geopark & Friluftsråd	
Interkommunalt arkiv Nordland	
Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning i region Helgeland	

Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 28	Eierandel i %
Barneverntjenesten Sør-Helgeland	

GJENNOMGANG AV BINDAL KOMMUNES EIERINTERESSER

AKSJESELSKAP

Helgeland Industrier AS

Formål

Bedriften ble stiftet i 1975. Helgeland Industrier AS (HIAS) har hovedkontor i Mosjøen, og avdelinger i Sandnessjøen og Brønnøysund. Den primære målsettingen til bedriften er å avklare og kvalifisere personer med bistandsbehov til arbeid eller utdanning. Bedriften tilbyr alt fra enkel arbeidstrening til lærlingekontrakter innen flere fagområder. For personer som har liten mulighet til å få arbeid i ordinært arbeidsliv kan bedriften tilby varig tilrettelagt arbeid. I gjennomsnitt hadde ca. 255 personer sitt daglige virke i Helgeland Industrier AS i 2015.

Eierandeler

Bedriftens eiere er Nordland fylkeskommune og 11 Helgelandskommuner. Privat næringsliv eier en mindre del av aksjene. Bindal kommune har 20 aksjer i selskapet, noe som utgjør en eierandel på 2,5 %. Aksjekapitalen er på kr. 807.000.-, fordelt på 807 aksjer av kr. 1.000.-.

Styre

Selskapet har et styre som består av 3 menn og 3 kvinner.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	89410
Driftsresultat	16964
Resultat før skatt	17868
Sum anleggsmidler	67239
Sum omløpsmidler	89345
Sum egenkapital	139389
Sum gjeld	17194

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Helgeland Industrier AS framstår som et veldrevet selskap. Selskapet ivaretar en viktig samfunnsoppgave. Kommunen har ikke inntatt en aktiv eierrolle i selskapet. Det vurderes å være uaktuelt for Bindal kommune å foreta seg noe i forhold til sitt eierskap i selskapet.

Vega Skjærgårdspark A/S

Formål

Selskapet ble stiftet i 1993 med formål om erverv og bevaring av eiendommer i skjærgården rundt Vega, med sikte på vern gjennom bruk til næringsformål, reiseliv og rekreasjon, og for å derved å gi et aktivt bidrag til bevaring av kystkulturen for ettertiden. Selskapet har ingen ansatte.

Eierandeler

Vega kommune har 117 av 174 aksjer. Bindal kommune har 1 aksje. Øvrige aksjonærer: Vega Næringsbygg AS (28), Torghatten Trafikkselskap ASA (20), Brønnøy kommune (3), Sømna kommune (2), Vevelstad kommune (2), Vega Distriktsfiskarlag (1). Aksjekapitalen er på kr. 870.000.-, fordelt på 174 aksjer av kr. 5.000.-.

Styre

Selskapet har et styre som består av 1 mann og 2 kvinner.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	49
Driftsresultat	7
Resultat før skatt	-18
Sum anleggsmidler	1177
Sum omløpsmidler	72
Sum egenkapital	805
Sum gjeld	445

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Daværende rådmann innstilte i 1992 negativt i forhold til å kjøpe aksje i selskapet. I utredningen framkommer begrunnelse som gikk på at dette var utenfor kommunens ansvarsområde. Formannskapet valgte i sak 175/92 å kjøpe 1 aksje. Det foreligger ingen begrunnelse for formannskapets vedtak. I 2016 er det vanskelig å se noen begrunnelse for at Bindal kommune

skal være aksjeeier i Vega Skjærgårdspark A/S. Det faktum at Bindal kommune er med i Trollfjell Geopark og Friluftsråd endrer ut fra Vega Skjærgårdsparks formål ikke dette synet. Bindal kommune tilbyr salg av sin aksje.

Horn Gass AS

Formål

Selskapet arbeider for ilandføring av olje og gass til Nordland med prioritet på Horn i Brønnøy, samt å delta i virksomhet knyttet til dette, herunder investeringer i næringsvirksomhet og eiendom.

Eierandeler

Bedriftens eiere er de 5 kommunene på Sør-Helgeland samt Brønnøy Kalk AS, Torghatten ASA og Truck-Tek A/S. Bindal kommune har 110 aksjer i selskapet, noe som utgjør en eierandel på 11 %. Kommunene eier 11 % hver, mens de private aktørene eier 15 % hver. Aksjekapitalen er på kr. 100.000.-, fordelt på 1000 aksjer av kr. 100.-.

Styre

Selskapet har et styre som består av 4 menn og ingen kvinner.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	60
Driftsresultat	-8
Resultat før skatt	-7
Sum anleggsmidler	0
Sum omløpsmidler	111
Sum egenkapital	111
Sum gjeld	0

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Etter ferdigstilling av mulighetsstudie har det ikke vært aktivitet i selskapet. Arbeid med ilandføring av olje og gass til Nordland er viktig for å utvikle regionen. Arbeidet er langsiktig og utfordrende med tanke på å komme i posisjon. Bindal kommune har ingen styreplass, men problematikk rundt olje/gass er tema i regionrådet. Dette er naturlig da alle kommunene i regionen er med i selskapet. Bindal kommune må gjennom eierskapet støtte opp videre om dette arbeidet. Selskapet har et styre som består av 4 menn og ingen kvinner. Ordføreren må i generalforsamling ta opp den skjeve kjønnsbalansen.

Bindal Utvikling AS

Formål

Selskapets virksomhet er næringsutvikling og formidling tilsagt av Nordland fylkeskommune og Bindal kommune. Ved oppløsning av selskapet skal eventuelle midler selskapet rår over tilfalle næringsutviklingsformål i Bindal kommune. Selskapet skal engasjere seg i aktiviteter i tråd med selskapets formål og være en aktiv pådriver og bidragsyter til økt næringsutvikling i Bindal. Selskapet skal generere inntekter slik at det er selvfinansierende etter endt omstillingsperiode.

Eierandeler

Bindal kommune eier alle aksjene i selskapet. Aksjekapitalen er på kr. 233.000.-, fordelt på 233 aksjer av kr. 1.000.-.

Styre

Styret består av 5 personer, herunder 3 menn og 2 kvinner. Ordfører Britt Helstad er styrets leder. Formannskapet er generalforsamling.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	4100
Driftsresultat	105
Resultat før skatt	102
Sum anleggsmidler	0
Sum omløpsmidler	3105
Sum egenkapital	450
Sum gjeld	2656 *

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

*Selskapet hadde på 31.12.15 gitt tilsagn om tilskudd til 14 eksterne prosjekter som ikke var avsluttet. Samlet tilsagn om tilskudd utgjør kr. 1461 (hele tusen). Beløpet inngår i posten annen kortsiktig gjeld.

Vurdering

Omstillingsprogrammet er nå inne i sitt andre av 6 år. Det første året var preget av ustabilitet i den administrative ledelsen av selskapet. Dette påvirker enhver organisasjon, og hovedfokus ble lagt på å følge opp søknader. Innovasjon Norges programstatusevaluering høsten 2015 ga på tross av dette brukbare tilbakemeldinger på flere områder. Når man nå er inne i år 2 er det klart at forventninger nå stiger i forhold til forventninger i en startfase. Det er et krevende arbeid å drive næringsutvikling i en kommune som i 2015 havnet nest sist i landet i Nærings-NM. Det er flere

faktorer utenfor kommunens direkte kontroll som gjør slikt arbeid vanskelig i en kommune som Bindal. Forventningene til selskapet er store og målsettingene er ambisiøse.

Programstatusevalueringer gir fortløpende svar på hvordan arbeidet vurderes. Som eiere og økonomisk bidragsyter til selskapet er det viktig at Bindal kommune er en aktiv eier også utenom det som skjer i styremøter. Det er et forbedringspotensiale i forhold til at man så langt som mulig i hvert kommunestyremøte må sette selskapet på dagsorden. Det tenkes da særlig på kommunens eierrolle så som rapportering om status i forhold til handlingsplan, målsettinger, prosjekter og strategier.

Brukstomta Næringspark AS

Formål

Brukstomta Næringspark AS ble stiftet 27. oktober 2014. Selskapet skal tilrettelegge og leie ut lokaler til næringsformål i Bindal kommune, samt annen virksomhet som naturlig hører til dette, herunder deltakelse i andre foretak ved aksjetegning eller på annen måte.

Eierandeler

Bindal kommune eier alle aksjene i selskapet. Aksjekapitalen var pr. 31.12.15 på kr. 978.500.-, fordelt på 9785 aksjer av kr. 100.-. Etter emisjon med kapitaltilførsel på kr. 3.000.000.- fra Bindal kommune er aksjekapital pr. ekstraordinær generalforsamling 28. januar 2016 på kr. 3.978.500.-, fordelt på 39785 aksjer av kr. 100.-.

Styre

Styret består av 3 personer, herunder 2 menn og 1 kvinne. Formannskapet er generalforsamling.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	971
Driftsresultat	-2611
Resultat før skatt	-2490
Sum anleggsmidler	4625
Sum omløpsmidler	3608
Sum egenkapital	6954
Sum gjeld	1279

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Selskapet hadde et solid underskudd i 2015. Dette er godt kjent for kommunestyret gjennom behandling av de rapporteringer og behandlinger som har vært i 2015. Styret sier i årsberetningen at resultatet etter første hele driftsår er påvirket av at selskapet fortsatt er i en oppstartsfase. Driftsinntektene var dermed lave i forhold til relativt høye oppstarts- og igangkjøringskostnader. Selskapets planer sier at underskuddet gradvis skal reduseres, og at selskapet etter en tid ikke skal gå med underskudd. Det er åpenbart at det er svært krevende å få ønsket aktivitet i Brukstomta Næringspark AS. Dette krever målrettet og offensivt arbeid. Det må settes inn tilstrekkelige ressurser i dette arbeidet. Kommunen kan ikke komme i en situasjon der man som eier stadig må inn med betydelige beløp.

Som eneeier i selskapet er det viktig at Bindal kommune er en aktiv eier. Det er et forbedringspotensiale i forhold til at man i kommunestyremøtene må sette selskapet på dagsorden. Det tenkes da særlig på kommunens eierrolle så som løpende rapportering om status i forhold til økonomi og leietakere. Møtene lukkes ved behov, jfr. forvaltningslovens § 31,5. Det er viktig at kommunestyre og formannskap har tilstrekkelig kunnskap om selskapets drift. Ordfører og rådmann bør gis observatørstatus i styremøter. Dette er noe som gjøres gjennom vedtektsendring. Det er behov for bedre samhandling mellom Brukstomta Næringspark AS og Bindal Utvikling AS. Dette er noe selskapene har satt på dagsorden. Felles styremøter er ett tiltak. Det må ses på om dagens modell med 2 selskap er den riktige.

Terråk Servicesenter AS

Formål

Terråk Servicesenter AS ble stiftet 14.10.83. Selskapets formål er deltakelse i reising og drift av utleiebygg for handel og service på Terråk samt deltakelse i andre selskap.

Eierandeler

Selskapet ble i 2015 tilført kr. 3.000.000.- i ny egenkapital fra andre aktører. Bindal kommune har gått fra 100 % eierskap til 10 % eierskap. Coop Sør-Helgeland SA, Haukenes AS og Bindal Kraftlag SA eier 30 % hver. Bindal kommune har 50 aksjer i selskapet. Aksjekapitalen er på kr. 1.000.000.-, fordelt på 500 aksjer av kr. 2.000.-.

Styre

Styret består av 4 personer, herunder 3 menn og 1 kvinne. Ordfører Britt Helstad er Bindal kommunes representant i styret. Selskapet har ingen fast ansatte.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	487
Driftsresultat	70
Resultat før skatt	45
Sum anleggsmidler	1779
Sum omløpsmidler	3519
Sum egenkapital	4345
Sum gjeld	953

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Etter mange års arbeid har man lyktes med å finne en løsning for nytt forretningsbygg som skal leies ut til Coop Sør-Helgeland SA. Tilførsel av ny egenkapital og nye medeiere har vært sentralt i dette arbeidet. Bygget som er på ca 900 kvm ferdigstilles høsten 2016. Selskapet eier nå det opprinnelige servicebygget samt det nye utleiebygget. Det nye bygget forventes å gi en positiv økonomisk effekt for Terråk Servicesenter AS. Det er ingen primær oppgave for en kommune å være med på eiersiden i utleiebygg for handel og service. De nye medeierne og redusert kommunal eierandel ses på som et godt grep for videre utvikling av selskapet. Det vurderes ikke å være grunnlag for endringer i eierskap. Framover er det sentrale å delta aktivt i styrearbeidet.

Torghatten ASA**Formål**

Torghatten skal være et selvstendig og ledende transportkonsern. Selskapet skal oppnå forretningsmessig lønnsomhet i tråd med etterlevelsen av konsernets etiske retningslinjer og verdigrunnlag, de grunnleggende elementene i kulturen i alle selskap i konsernet. Videre skal selskapet bidra til å forsterke en positiv samfunnsutvikling.

Eierandeler

Generalforsamlingen i selskapet forhøyet den 10.05.16 selskapets aksjekapital fra kr. 47.511.795.- til kr. 237.558.875.-, fordelt på 47.511.775 aksjer pålydende kr. 5.-. De nye aksjene tildeles selskapets aksjeeiere i samme forhold som de fra før eier aksjer i selskapet. Bindal kommune har pr. 31.12.15 6.440 aksjer. Etter fondsemisjonen har Bindal kommune 32.200 aksjer.

Generalforsamlingen ga også styret fullmakt til å forhøye aksjekapitalen med inntil kr. 23.700.000.- ved utstedelse av nye aksjer pålydende kr. 5. Dette ut fra at styret fortløpende vurderer mulighetene for utvidelse og videreutvikling av selskapets virksomhet.

Styre

Selskapet har et styre som består av 4 menn og 3 kvinner.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	8573902
Driftsresultat	547856
Resultat før skatt	483397
Sum anleggsmidler	5752210
Sum omløpsmidler	1793357
Sum egenkapital	2106408
Sum gjeld	5439159

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Bindal kommunestyre fattet i 2008 vedtak om salg av aksjene i Torghatten ASA. Forutsetningen var at man fikk en pris som kunne anses som akseptabel i forhold til selskapets forventede utvikling. Siden 2008 har selskapet ekspandert og hatt en god utvikling. Det har ut fra dette vært en avventende holdning i forhold til å legge fram en vurdering for formannskapet.

Det nevnes at 10.08.16 ble det omsatt 30.000 aksjer, til 2,2 millioner kroner. Dette kan gi en pekepinn på verdien av Bindal kommunes aksjer. Inntekter fra aksjesalg kan kun brukes til nedbetaling av lån eller til investeringsformål. Det kan tenkes at det på et gitt tidspunkt er fornuftig med aksjesalg, men tatt i betraktning kommunens finansielle situasjon og selskapets utvikling avventer Bindal kommune eventuelt salg av aksjene.

Helgeland Reiseliv AS

Formål

Helgeland Reiseliv AS skal utvikle og markedsføre Helgeland som et foretrukket reisemål, og derigjennom skape merverdi for næringsaktørene og lokalsamfunnene.

Eierandeler

Selskapet eies av 18 kommuner på Helgeland. Selskapet har kontorer/turistkontorer i Brønnøysund, Sandnessjøen, Mosjøen og Mo i Rana. Foretaket har 30 aksjonærer, hvorav kommunene eier 94,91 %. Bindal kommune eier 250 aksjer, noe som tilsvarer en eierandel på 2,79 %. Aksjekapitalen er på kr. 895.500, fordelt på 8.955 aksjer av kr. 100.-.

Styre

Selskapet har et styre som består av 4 menn og 3 kvinner.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	11092
Driftsresultat	129
Resultat før skatt	164
Sum anleggsmidler	108
Sum omløpsmidler	3638
Sum egenkapital	2518
Sum gjeld	1228

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Bindal kommune betaler i 2016 kr. 134.000.- til Helgeland Reiseliv AS. Dette er kommunens bidrag for å sikre finansiering av selskapets virksomhet gjennom kjøp av tjenester i henhold til serviceavtale. Bindal kommune er en kommune med flott natur og rike naturressurser, men der veldig mange kjører forbi på FV 17 både nordover og sørover. Samtidig er vi en kommune der mesteparten av bebyggelsen ikke ligger ved FV 17, og vi har ikke noe trekkplaster som Hildurs Urterarium, Vega eller Torghatthullet. Vi har ikke en reiselivsnæring med et godt utviklet tilbud. Det ligger et uutnyttet potensiale i reiselivet. Både lokalt i Bindal og i regional sammenheng er det jevnlig diskusjoner i forhold til hvordan man kan tiltrekke seg flere turister. Flere uttaler seg kritisk til Helgeland Reiseliv AS, og mener at kommunene ikke får nok igjen for pengene. Mange ønsker noe mer enn nettside, brosjyrer, skilting og turistinformasjon.

Samtidig må det sies at Helgeland Reiseliv AS ikke har en enkel jobb. Det er en kjensgjerning at byene og regionene på Helgeland kjemper mot hverandre på ulike arenaer, og der det er vanskelig å finne felles satsingsområder. De 18 kommunene er veldig ulike i forhold til størrelse, beliggenhet og attraksjoner. Det å skape et felles selskap er i så måte noe positivt. Spørsmålet er om det er noe alternativ til Helgeland Reiseliv AS. Selskapet har vært i møter både med Bindal kommune og regionrådet, og det har etter dette blitt diskutert alternativer til Helgeland Reiseliv AS. Utvikling av reiselivet må skje i samhandling mellom mange aktører. Bindal kommune eller regionen som helhet kan ikke lene seg tilbake, og legge alt ansvar på Helgeland Reiseliv AS. Dersom det skal skje endringer på dette området må det ligge et grundig forarbeid til grunn, der man ser på hva vi får igjen for eierskapet i selskapet i dag, og hva som er eventuelle andre måter å løse dette behovet på. Trollfjell Geopark og Friluftsråd må også tas med som et element i denne vurderingen. Kontakt med reiselivet er viktig. Det vurderes ikke å være grunnlag for endringer nå, men det er behov for å ta diskusjonene videre, slik at man enten sier seg fornøyd med selskapet eller at man setter i gang en god prosess for å vurdere om det er alternativer. Dette kan være alternativer til Helgeland Reiseliv AS eller alternativ måte å jobbe på i

selskapet/regionen/kommunen. Tematikken bør i første omgang tas opp regionalt på en velfundert og god måte som blir mer enn en diskusjon uten konklusjon.

Kommunekraft AS

Formål

Kommunekraft AS ble stiftet 28.04.93 med formål å formidle tilgjengelig konsesjonskraft på vegne av deltakende kommuner og fylkeskommuner til best mulige kommersielle betingelser. Kommunekraft utvidet i 2009 sitt virkeområde til også å bistå aksjonærkommuner og fylkeskommuner med avtaler om forvaltning av kraft i tillegg til formidling av rene salgsvtaler.

Eierandeler

Kommunekraft AS er eid av 129 kommuner, 9 fylkeskommuner og Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar(LVK). Alle deltakende kommuner og fylkeskommuner har en aksje hver. LVK har 182 aksjer. Aksjekapitalen er på kr. 320.000.-, fordelt på 320 aksjer av kr. 1.000.-.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	1713
Driftsresultat	-1303
Resultat før skatt	-1283
Sum anleggsmidler	201
Sum omløpsmidler	2623
Sum egenkapital	1886
Sum gjeld	937

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

LVK er en viktig organisasjon for en konsesjonskraftkommune. 129 av 172 medlemmer i LVK har også aksje i Kommunekraft AS. Bindal kommune er en sovende part i dette selskapet. Kommunen har avtale med Bindal Kraftlag SA om konsesjonskraften. Bindal kommune benytter seg derfor ikke av Kommunekraft AS sine tjenester. Ut fra dette kan man tenke at det er naturlig å kvitte seg med aksjen. Kraftbransjen er dog i endring, noe selskapsmessig og funksjonelt skille for alle nettselskaper viser. Selv om kommunen ønsker å videreføre sitt samarbeid med Bindal Kraftlag SA også i framtida så kan det være framtidige forhold som gjør at dette endres. Ved å være medeier i Kommunekraft AS får man god kunnskap om dette selskapets tilbud. Kommunen har intet økonomisk engasjement i selskapet, og selskapet er selv ansvarlig for sine disposisjoner. Det vurderes ikke å være behov for å foreta noen endring i forhold til det begrensede eierskapet i Kommunekraft AS nå.

Interkommunale selskap

KomRev Trøndelag IKS

Formål

KomRev Trøndelag ble stiftet 25.06.04. De 5 kommunene på Sør-Helgeland gikk inn som deltakere i 2008. Formål er å dekke deltakerkommunenes behov for revisjonstjenester. Selskapets hovedtjenester er regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Selskapet skal utføre revisjon i og ha tilsyn med de deltakende kommuner i henhold til kommunelovens § 78 og tilhørende forskrifter om revisjon og kontrollutvalg, kommunale foretak og interkommunale selskaper som deltakerkommunene er medeiere i.

Eierandeler

Selskapet har 29 kommuner som deltakere og Nord-Trøndelag fylkeskommune. Bindal kommunes eierandel pr. 31.12.15 er på 0,89 %. Balanseført verdi er kr. 12.000.-.

Styre

Styret består av 6 personer, herunder 3 menn og 3 kvinner.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	26452
Driftsresultat	559
Resultat	662
Sum anleggsmidler	57919
Sum omløpsmidler	6779
Sum egenkapital	3090
Sum gjeld	67787

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Kommunen har god dialog med selskapet, og er godt tilfreds med arbeidet som utføres. I april 2016 vedtok representantskapene i de to selskapene KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS å utrede sammenslåing. Vedtak om eventuell sammenslåing er planlagt behandlet i eierkommunene våren 2017.

Namdal Rehabilitering IKS

Formål

Selskapets formål er å drive interkommunalt rehabiliteringssenter i Namdalen med sikte på tilrettelegging for rehabilitering primært av eiernes innbyggere. Selskapet kan også drive annen interkommunal rehabilitering etter representantskapets bestemmelse.

Eierandeler

Det er 14 kommuner som eier selskapet. Kommunene har fra 1 til 6 eierandeler hver. Bindal kommune har 1 eierandel. Eierandelen utgjør kr. 35.715.-. Det er totalt 26 eierandeler. Sum eierandeler er kr. 928.590.-. Den enkelte eier hefter med hele sin formue for sin aktuelle andel av selskapets forpliktelser. Selskapsavtale sier at selskapets øvre låneramme er 76 millioner kroner.

Styre

Styret består av 5 personer, herunder 2 menn og 3 kvinner.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	25849
Driftsresultat	2305
Resultat før skatt	1041
Sum anleggsmidler	40514
Sum omløpsmidler	9607
Sum egenkapital	3083
Sum gjeld	47038

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Selskapet er i god utvikling, med positive resultater og økende belegg. Hver kommune har en andel døgn som kan benyttes ut fra det vi betaler for. Bindal kommune benyttet alle sine 145 døgn i 2015. De siste 3 årene har utnyttelsesgraden for våre døgn vært 100 %. Kommunen er tilfreds med selskapet, og det vurderes ikke å være grunnlag for endringer på dette området. Det er viktig at kommunen fortsatt tar aktivt del i den videre utvikling av selskapet.

Midtre Namdal Avfallsselskap IKS

Formål

Midtre Namdal Avfallsselskap IKS er et interkommunalt selskap etter Lov om interkommunale

selskaper med følgende deltagende kommuner : Flatanger, Namdalseid, Namsos, Overhalla, Høylandet, Grong, Nærøy, Vikna, Bindal, Fosnes, Leka, Osen og Roan. Selskapets formål er å ha ansvar for planlegging og gjennomføring av innsamling og behandling av det avfall som omfattes av medlemskommunenes renovasjonsforskrifter, samt etter de krav som stilles til avfallsbehandling av lov og sentrale myndigheter. Selskapet skal sikre et likeverdig tilbud til alle husstander i regionen, ved prissetting skal det legges vekt på systemer som sikrer god transportutjevning. Selskapet avgjør selv om, i hvilken utstrekning, og på hvilke vilkår det skal ta hånd om avfallstyper som ikke omfattes av kommunenes renovasjonsforskrifter. Selskapet kan tegne aksjer i selskaper som naturlig hører inn under selskapets virksomhetsområde.

Eierandeler

Kommunene deltar i forhold til sin andel av det samlede innbyggertall i medlemskommunene. Medlemmene er proratarisk ansvarlig for selskapets forpliktelser etter dette forhold. Medlemskommunene garanterer for låneopptak inntil 100 millioner kroner, og garanterer i tillegg for etterdrift av deponiet i 30 år etter avslutning. Aksjekapitalen er på kr. 3.000.000.-, og Bindal kommune eier 4,9 % av selskapet.

Styre

Styret består av 6 personer, herunder 4 menn og 2 kvinner.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	106660
Driftsresultat	7753
Resultat før skatt	7357
Sum anleggsmidler	50415
Sum omløpsmidler	27783
Sum egenkapital	20613
Sum gjeld	57586

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Midtre Namdal Avfallsselskap (MNA) framstår som et veldrevet selskap. Selskapet er i endring og utvikling. Den totale avfallsmengden inn til MNA økte i 2015 med 20 %. Eierskapet må løpende følges opp gjennom representantskapet og oppfølging av dets vedtak, slik at Bindal kommune bidrar til at selskapet fortsetter sin positive utvikling.

Stiftelser

Helgeland Museum

Formål

Stiftelsen Helgeland Museum skal utvikle en sterk og allsidig faginstusjon som ut fra en samlet plan skal organisere innsamling, dokumentasjon, forskning og formidling av kultur- og naturhistorie på Helgeland. Stiftelsen forplikter seg til å arbeide i overensstemmelse med ICOMs museumsetiske regelverk.

Stiftelsen Helgeland Museum skal bidra til at alle kommuner på Helgeland får et tilfredsstillende museumstilbud med en rimelig fordeling av ressursene. Stiftelsen skal legge til rette for frivillig deltakelse på det museale arbeidet og fremme samarbeid mellom frivillige krefter og museets medarbeidere. Helgeland Museum skal også, etter nærmere avtaler, være til hjelp for museer som ikke slutter seg til stiftelsen. Stiftelsen Helgeland Museum skal etablere samarbeid med museer og faginstusjoner regionalt, nasjonalt og internasjonalt, herunder ABM-tiltak og deltakelse i nasjonale nettverk. Som faginstusjon skal stiftelsen tilby tjenester til kommuner, fylket og andre offentlige, frivillige og private instanser.

Eierandeler

Museet har avdelinger i de 16 kommunene Rana, Hemnes, Nesna, Lurøy, Leirfjord, Dønna, Herøy, Alstahaug, Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Brønnøy, Vevelstad, Vega, Sømna og Bindal. Helgeland Museum ble stiftet i 2003. Hovedkontoret ligger i Mosjøen. Kommunene betaler årlig driftstilskudd. Selskapets grunnkapital er kr. 10.000.-, hvorav Bindal kommune har kr. 500.- i kapital.

Styre

Styret bestod i 2015 av 6 personer, herunder 3 menn og 3 kvinner. Årlig rådsmøte består av en person fra hver av de kommuner som bidrar til stiftelsens drift med et avtalefestet minstebeløp. I tillegg utpeker regionrådene på Helgeland ett medlem hver til rådet. Medlemmene har bare stemmerett ved oppmøte.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	41061
Driftsresultat	1090
Resultat før skatt	1348
Sum anleggsmidler	2598
Sum omløpsmidler	13128
Sum egenkapital	5015
Sum gjeld	10711

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Helgeland Museum har driftsansvar for bygninger i alle tilsluttede kommuner. Årsrapporten for 2015 sier at med de ressurser som er tilgjengelig er det en betydelig utfordring å besørge løpende vedlikehold på en forsvarlig måte. Samtidig er det konstatert et vedlikeholdsetterslep ved opprettelsen av driftsavtalene med kommunene. Det kalkuleres med at det vil koste ca 40 millioner kr. å innhente dette etterslepet. I 2015 ble det startet en prosess i Helgeland Museum med tanke på utarbeidelse av ny museumsplan som skal gjelde fra 2017-2021. Kommunens dialog med den lokale avdelingen i Bindal er god, men Bindal kommune har fram til 2016 ikke inntatt en aktiv rolle i selve stiftelsen. Det er viktig å være mer aktiv opp mot stiftelsen ut fra de utfordringer som foreligger samt å være på de arenaer der selskapets videre utvikling diskuteres, slik at man kan sikre at avdelingen i Bindal ivaretas.

Andre

KLP – Kommunal Landspensjonskasse

Formål

Selskapets formål er å ivareta medlemmenes behov for tjenestepensjonsordninger. Selskapet kan også enten selv eller gjennom deltakelse i andre selskaper tilby andre pensjons- og forsikringsprodukter, og kan delta i eller drive enhver virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomhet og enhver annen virksomhet som er tillatt for livsforsikringselskaper, herunder administrasjon og forvaltning av pensjonskasser.

Eierandeler

KLP er et gjensidig eid selskap, der kommunen er både eier og kunde. KLP forvalter de midler kommunen hvert år setter av til framtidige pensjonsforpliktelser, samt står for den tekniske utbetalingen av de oppståtte pensjoner. Bindal kommunes egenkapitalinnskudd er på kr. 5.792.078.-.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2014
Sum inntekter	86821000
Driftsresultat	-253000
Resultat før skatt	959000
Sum anleggsmidler	400158000
Sum omløpsmidler	14871000
Sum egenkapital	17455000
Sum gjeld	397576000

Tall i hele 1000. Kilde: Proff.no

Vurdering

Bindal kommune har i dag KLP som pensjonsleverandør. Kommunen er godt tilfreds med service og oppfølging fra KLP, og ser ikke behov for å vurdere endringer på dette området.

Bindal Kraftlag SA

Formål

Selskapets hovedformål er å levere rimelig og sikker strøm til medlemmene og andre som ligger innenfor det til en hver tid gjeldende konsesjonsområdet for Bindal Kraftlag. Foretaket kan også engasjere seg i andre forretningsmessige og samfunnsnyttige tiltak.

Eierandeler

Bindal Kraftlag SA er et samvirkeforetak med åpent medlemskap og begrenset økonomisk ansvar. For foretakets forpliktelser ovenfor kreditorer hefter medlemmene bare med sitt andelsinnskudd. Kapital og medlemstall er vekslende. Bindal kommune har 2 andeler i selskapet. Pr. 31.12.15 hadde Bindal Kraftlag SA 500 medlemmer. Balansen viser andelskapital på kr. 252.016.-.Hver andel er pålydende kr. 200.-.

Styre

Styret består av 5 medlemmer, herunder 3 menn og 2 kvinner. Vedtektene sier at ett medlem med personlig vara velges av Bindal kommune.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	17209
Driftsresultat	2283
Resultat før skatt	2788
Sum anleggsmidler	31169
Sum omløpsmidler	36696
Sum egenkapital	63491
Sum gjeld	4371

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Bindal kommune har ut fra sine andeler og selskapsform begrenset formell eiermakt. I og med at kommunen har styreposisjon er det muligheter for å påvirke selskapets drift og utvikling gjennom denne. Bindal kommune selger sin konsesjonskraft til Bindal Kraftlag SA, og er således en viktig samarbeidspart for kraftlaget. Det er årlige forhandlinger om konsesjonskraft samt kvartalsvis

vurdering av kraftprisen. For begge parter er det viktig å finne riktig nivå på kraftprisen til beste for kraftlag, kunder og kommune. Kraftlaget kan som vedtektene sier engasjere seg i samfunnsnyttige tiltak, noe eierskapet i Terråk Servicesenter AS er et eksempel på. Det anses som viktig at det lokale kraftselskapet ut fra sine forutsetninger bidrar til samfunnsutvikling på en positiv måte.

Biblioteksentralen SA

Formål

Biblioteksentralen skal være et serviceorgan for alle typer offentlige biblioteker. Biblioteksentralen har til oppgave å være hovedleverandør av produkter og tjenester til bibliotek og lignende institusjoner. I tillegg kan Biblioteksentralen delta i/etablere virksomhet med det formål å betjene det totale bok-, informasjons- og kunnskapsmarkedet. Biblioteksentralen skal drives etter vanlige bedriftsøkonomiske prinsipper, slik at det skapes økonomisk trygghet og utviklingsmuligheter, og slik at andelseiernes interesser ivaretas på beste måte. Biblioteksentralen har ikke økonomisk fortjeneste i seg selv som formål for virksomheten – herunder heller ikke for medlemmene.

Eierandeler

Bindal kommune har 2 andeler. Disse er balanseført i regnskapet for Bindal kommune med kr. 600.-. Tall fra proff.no sier at det i 2015 er 3811 andeler i selskapet. 424 kommuner og 14 fylkeskommuner eier til sammen 97,56 % av selskapet.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	225676
Driftsresultat	94105
Resultat før skatt	101332
Sum anleggsmidler	95397
Sum omløpsmidler	198989
Sum egenkapital	257341
Sum gjeld	37044

Tall i hele 1000. Kilde: www.proff.no

Vurdering

Biblioteksentralen er den ledende leverandør av produkter, tjenester og løsninger for norske bibliotek. Biblioteksentralen er viktig for å utvikle bibliotektjenesten i kommunen.

Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27

Sekretariatskontoret for kontrollutvalgene for Sør-Helgeland og Ytre Helgeland – SE-KON

Formål

SE-KON har som oppgave å utføre de til enhver tid lovpålagte sekretariatsoppgaver for kontrollutvalgene i de deltakende kommuner.

Eierandeler

Medlemskommunene er: Alstahaug, Dønna, Herøy, Leirfjord, Rødøy, Træna, Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad. Bindal kommune betalte i 2015 kr. 68.000.- til SE-KON.

Styre

Styret besto i følge årsmelding 2015 av 11 personer, herunder 10 menn og 1 kvinne.

Nøkkeltall

NØKKELTALL	2015
Sum inntekter	1266
Driftsresultat	161
Resultat	183
Sum anleggsmidler	0
Sum omløpsmidler	340
Sum egenkapital	238
Sum gjeld	102

Tall i hele 1000. Kilde: Selskapet

Vurdering

Kjønnsbalansen i styret er svært skjev. Dette er uheldig, men når hver kommune gjør sin isolerte vurdering av sin representant er dette krevende å gjøre noe med. Dialogen med ny sekretariatsleder er god. Det er dog et spørsmål om det hadde vært mer hensiktsmessig med en tilknytning til KomSek Trøndelag IKS som har kontor på Steinkjer. Dette selskapet utfører sekretariatstjeneste for kontrollutvalgene i 21 av kommunene i Nord-Trøndelag samt kontrollutvalget i Nord-Trøndelag fylkeskommune, Innherred Samkommune og Midtre Namdal Samkommune. Det foretas en vurdering av om dette er et alternativ for Bindal kommune.

Sør-Helgeland Regionråd

Sør-Helgeland Regionråd er et regionalpolitisk organ for kommunene Brønnøy, Vega, Sømna, Vevelstad og Bindal. Regionrådet arbeider med saker av felles interesse og av betydning for regionen.

Samarbeidet skal legge til grunn deltakelse fra likeverdige parter og det skal være et supplement og en støtte til kommunenes egen virksomhet. Hovedmålsettingene med det interkommunale samarbeidet er:

Formål med virksomheten:

- Supplere kommunenes tilbud
- Gjennom samordning og koordinering å utnytte regionens samlede ressurser – både menneskelige og økonomiske – på en mest mulig effektiv måte
- Få større lokal medbestemmelse på bruken av ressurser som tilflytter regionen fra stat og fylke
- Medvirke til at regionen får sin rettmessige del av offentlige overføringer, tilbud og lignende
- Ivareta regionens interesser utad
- Drive frem næringspolitiske- og samferdselspolitiske saker for regionen.

Sør- Helgeland PPT

Sør-Helgeland PPT er pedagogisk-psykologisk tjeneste for kommunene Bindal, Brønnøy, Sømna, Vega og Vevelstad, samt Nordland fylkeskommune.

Oppgaven er å være kommunenes rådgivende og sakkyndige instans i forhold til spørsmål som omhandler barn, ungdom og voksne som opplever å ha en vanskelig opplærings- eller oppvekstsituasjon.

Det skal ytes tjenester i forhold til førskolebarn med særlige behov, barn og ungdom i grunnskole og videregående skole med særlige behov, samt lærlinger, lære kandidater og voksne med særskilte opplæringsbehov.

PP- tjenesten skal hjelpe skolene i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling mht å legge opplæringa bedre til rette for elever med særlige behov.

Sør-Helgeland Regionråd vedtok i juni 2016 å skille PPT Sør-Helgeland og RKK ut av Sør-Helgeland Regionråd. Sør-Helgeland Regionråd endres til et rent regionalpolitisk organ, noe som medfører vedtektsendringer som må godkjennes i det enkelte kommunestyre.

Styret består etter vedtektsendring av rådmenn i kommunene Bindal, Brønnøy, Sømna, Vega og Vevelstad.

Regionalt kontor for kompetanseutvikling - RKK

RKK er et regionalt samarbeid mellom kommunene Bindal, Brønnøy, Sømna, Vega og Vevelstad med hjemmel i kommuneloven § 27.

RKKs hovedoppgave er å arbeide for å få en bedre samordning og effekt av kompetanseutvikling innenfor den kommunale sektor i regionen. I arbeidet med kompetanseutvikling skal RKK være et bindeledd mellom kommunene, universitet, fylkesmannen, fylkeskommunen og eventuelt andre samarbeidsparter når det gjelder utviklingsarbeid, etter- og videreutdanning.

Sør-Helgeland Regionråd vedtok i juni 2016 å skille PPT Sør-Helgeland og RKK ut av Sør-Helgeland Regionråd. Sør-Helgeland Regionråd endres til et rent regionalpolitisk organ, noe som medfører vedtektsendringer som må godkjennes i det enkelte kommunestyre.

Styret består etter vedtektsendring av rådmenn i kommunene Bindal, Brønnøy, Sømna, Vega og Vevelstad.

Trollfjell Geopark & Friluftsråd

Bindal kommunestyre godkjente 16.06.16 vedtekter for Trollfjell Geopark og Friluftsråd (TF). TF er et interkommunalt samarbeidsorgan mellom kommunene Leka, Vega, Brønnøy, Sømna, Bindal og Vevelstad. TF skal i samarbeid med deltakerkommunene, andre offentlige myndigheter og organisasjoner, fremme allsidig og miljøvennlig friluftsliv i den regionen deltakerkommunene omfatter, til beste for befolkningens trivsel og helse. Kontorsted er Sør-Helgeland Regionråd, med forretningsadresse Brønnøysund.

Ordfører representerer Bindal kommune i årsmøtet. Det skal inngås samarbeidsavtaler med kommunene som definerer hva TF skal gjøre innenfor rammen til hver kommune. Bindal kommune betaler for 2016 kr. 31.000 for deltakelsen i TF.

Interkommunalt arkiv Nordland (IKAN)

IKAN er en samarbeidsordning mellom kommuner i Nordland. Medlemsrett i IKAN har de kommuner og interkommunale selskaper som godkjenner vedtektene og betaler vedtatt kontingent. IKAN er ikke et eget rettssubjekt, og arbeidsgiveransvaret tilligger Nordland fylkeskommune, representert ved institusjonen Arkiv i Nordland. Hovedkontoret er i Bodø.

IKAN skal arbeide i tråd med følgende formål:

a) IKAN skal bistå medlemskommunene i å sikre at de kommunale arkivene ordnes, organiseres og oppbevares i medhold av lov av 4. desember 1992 nr. 126 og Forskrift av 11. desember 1998 nr. 1193 (Arkivloven med forskrifter, gjeldende fra 1. januar 1999).

- b) IKAN skal gi råd og rettledning til medlemskommunene i spørsmål som knytter seg til informasjonsbehandling og arkivarbeid, og følge nøye med i den teknologiske utvikling på dette området.
- c) IKAN skal gi råd og rettledning til medlemskommunene i spørsmål om moderne arkivdanning og stå for opplæring og veiledning knyttet til arkivsystemer og arkivrutiner.
- d) IKAN skal være med på å utarbeide og sette i verk kommunale arkivplaner.
- e) IKAN skal arbeide for at medlemskommunenes eldre arkivmateriale blir oppsporet, ordnet, katalogisert og sikret forsvarlig oppbevaring. IKAN skal ta i mot og oppbevare eldre personregister og arkiv med personopplysninger, og kan etablere depotarkiv for eldre kommunale arkiv.
- f) IKAN skal foreta arkivundersøkelser for medlemskommunene og gi veiledning og informasjon til publikum, blant annet i spørsmål som gjelder lokalhistorie.
- g) IKAN skal gi råd til de medlemskommuner som ønsker å planlegge, bygge opp og drive lokalhistorisk arkiv i kommunen.

Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning i region Helgeland

Det interkommunale samarbeid i Region Helgeland har som formål å sikre tilfredsstillende beredskap mot alle typer akutte forurensningsuhell, både olje og kjemikalier, som kan medføre forurensning på sjø, land og vassdrag. De samarbeidende kommuner er for tiden: Alstahaug, Bindal, Brønnøy, Dønna, Herøy, Grane, Hattfjelldal, Leirfjord, Sømna, Vefsn, Vega og Vevelstad. Bindal kommune betaler p.t. kr. 19,728.- for årlig deltakelse.

Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 28

Barneverntjenesten Sør-Helgeland

1.9.2011 ble barneverntjenesten Sør-Helgeland etablert. Dette er en interkommunal barneverntjeneste bestående av kommunene Brønnøy, Vega, Vevelstad, Sømna og Bindal. Brønnøy er vertskommune.

Det er god dialog mellom Bindal kommune og barneverntjenesten. Det har nylig vært samhandlingsmøte der man har diskutert mer samhandling mellom barneverntjenesten og skoler/barnehager samt andre forhold knyttet til tjenesten. Videreutvikling av barnevernet krever også en aktiv rolle fra barneverntjenestens samarbeidsparter.